

Helsingin kaupunki Sosiaali- ja terveystoimiala Vammaistyö

Vammaisneuvosto 27.10.2020

Helsingin kaupunki/Sosiaali- ja
terveystoimiala/vammaistyön johtaja Katja Raita

Vammaisten palvelut 2019, asiakkaita

VpL:n mukaiset palvelut, mm.

- Kuljetuspalvelut 10881
- Henkilökohtainen apu 2893
- Palveluasuminen 735
- Asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet 572
- Asunnon muutostyöt 477

KvL:n mukaiset palvelut, mm.

- Asumispalvelut 1388
- Laitospalvelut 51
- Perhehoito 93

Omaishoidon tuki 1 859

Asiakkaita palveluiden piirissä vuonna 2019

- Kehitysvammahuollon asiakkaat 2 536
- Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat 11 925
- Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaat 3 208

Henkilöstöä 776

10 omaa toimintakeskusta, jossa tuotetaan vuosittain (yhteensä VpL, KvL, ShL)

-työ- ja päivätoimintaa noin 600:lle henkilölle
-tuetta työtoimintaa, työhönvalmennusta ja tuetun työllistymisen palveluja noin 350:lle henkilölle

Työ- ja päivätoimintaa (VpL, KvL, ShL) ostetaan vuosittain noin 800:lle henkilölle

Kehitysvammapoliklinikka 2019

Vastaanottokäyntejä ja käyntejä korvaavia puhelinvastaanottoja oli yhteensä 17831 kpl, joista

- vastaanottokäynnit 5064
- hoitopuhelut 9855
- kotikäynnit 1481
- päiväkot-, koulu- ja työpaikkakäynnit 1432

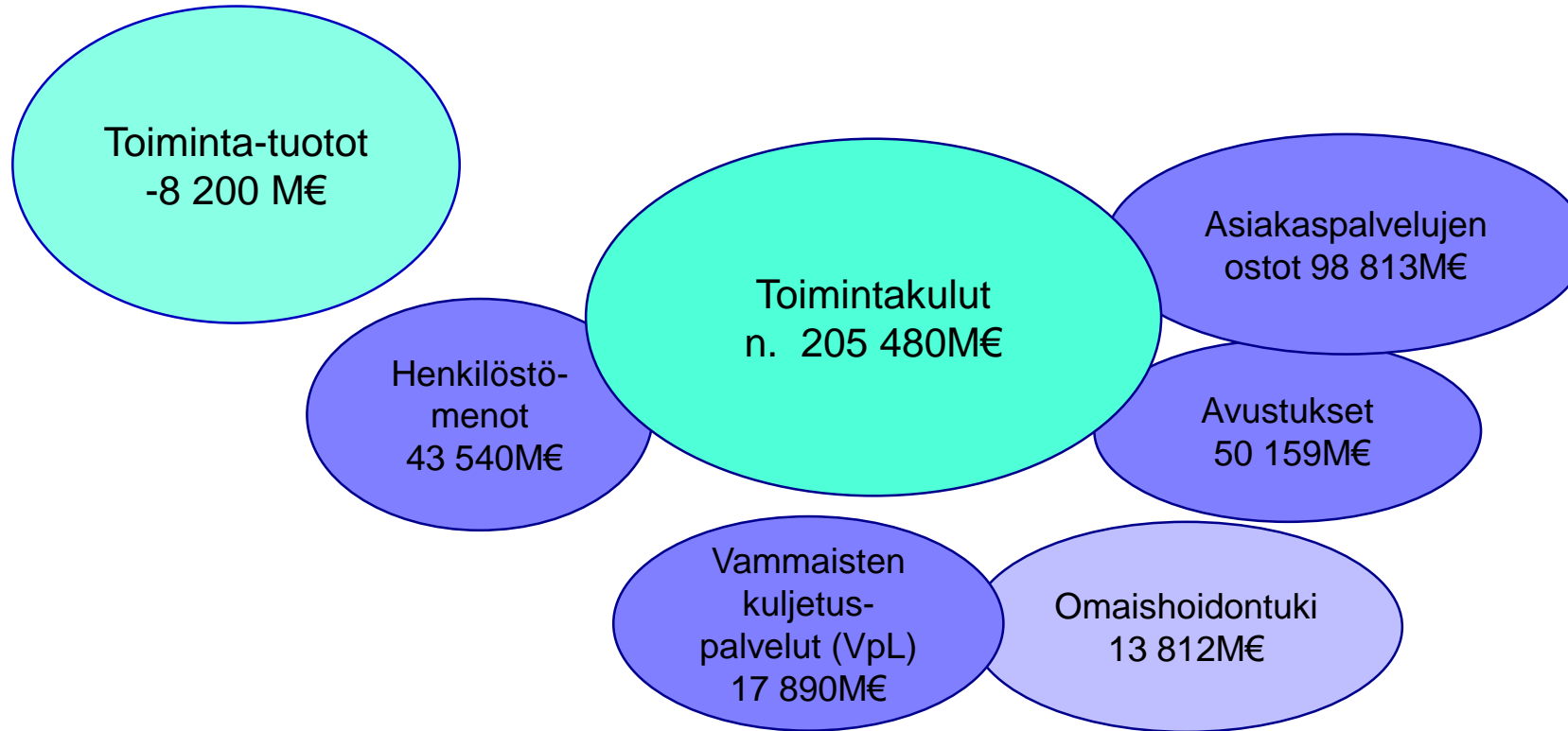
Asiakkaita yhteensä 1757

40 omaa ohjatun ja autetun asumisen yksikköä, ympärivuorokautisia asiakaspaikkoja 430

- 430 asiakasta ympärivuorokautisessa asumisessa
- 97 asiakasta ohjatussa asumisessa
- n.200:lle asiakkaalle itsenäisen asumisen tuki

Asumisen osto-palveluissa (yhteensä VpL, KvL, ShL) 1067 asiakasta vuonna 2019

Talousarvio 2020

Muuttuvassa toimintaympäristössä

Uudistuva vammaislainsäädäntö

Soteuudistus ja
sen jälkeinen
toimintaympäristö

Osallisuus

YK:n
vammaissopimus

Uudistuva asiakasmaksulaki

Kanta palvelut

Monituottajuus

Apotti

Digitaliset palvelut

Henkilöstön saatavuus

Korona

Vammaistyön osaamisen turvaaminen

Itsemääräämisoikeuslaki IMO

Helsinki

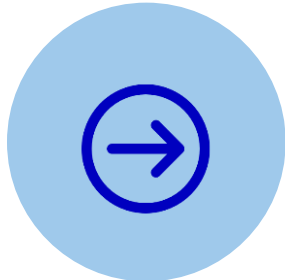
Helsinkin kaupunki/Sosiaali- ja
terveystoimiala/vammaistyön johtaja Katja Raita

Pandemian pitkittymisen vaikutukset yleisesti

Pandemian pitkittyminen kasvattaa palveluvelkaa, jonka vaikutukset näkyvät asukkaiden hyvinvoinnissa ja palvelutarpeissa viiveellä.

Esimerkiksi sosiaalipalvelujen asiakkaiden avun viivästyminen, terveyspalvelujen alikäyttö ja työttömyyden pitkittyminen saattavat näkyä kasvavana palvelutarpeena 1-2 vuoden sisällä.

Eriasteisten rajoitusten pitkittyminen ja toimintojen sulut (esimerkiksi päivätoiminta) heikentävät hyvinvointia.

Rajoitusten haittavaikutukset kohdistuvat etenkin niihin asukkaisiin, joiden toimintakyky ja sosiaaliset verkostot ovat heikot.

Pitkittyneessä tilanteessa kustannuksia aiheutuu sekä koronaan suoraan liittyvistä kuluista (suojavälineet, neuvonta, näytteenotto) että palveluvelan kiinni kuromisesta.

Sosiaali- ja terveystoimialalla koronapandemian aiheuttamia lisäkustannuksia on vuonna 2020 60,6 milj. euroa (ennuste 30.6.).

Vammaispalvelujen asiakkaat

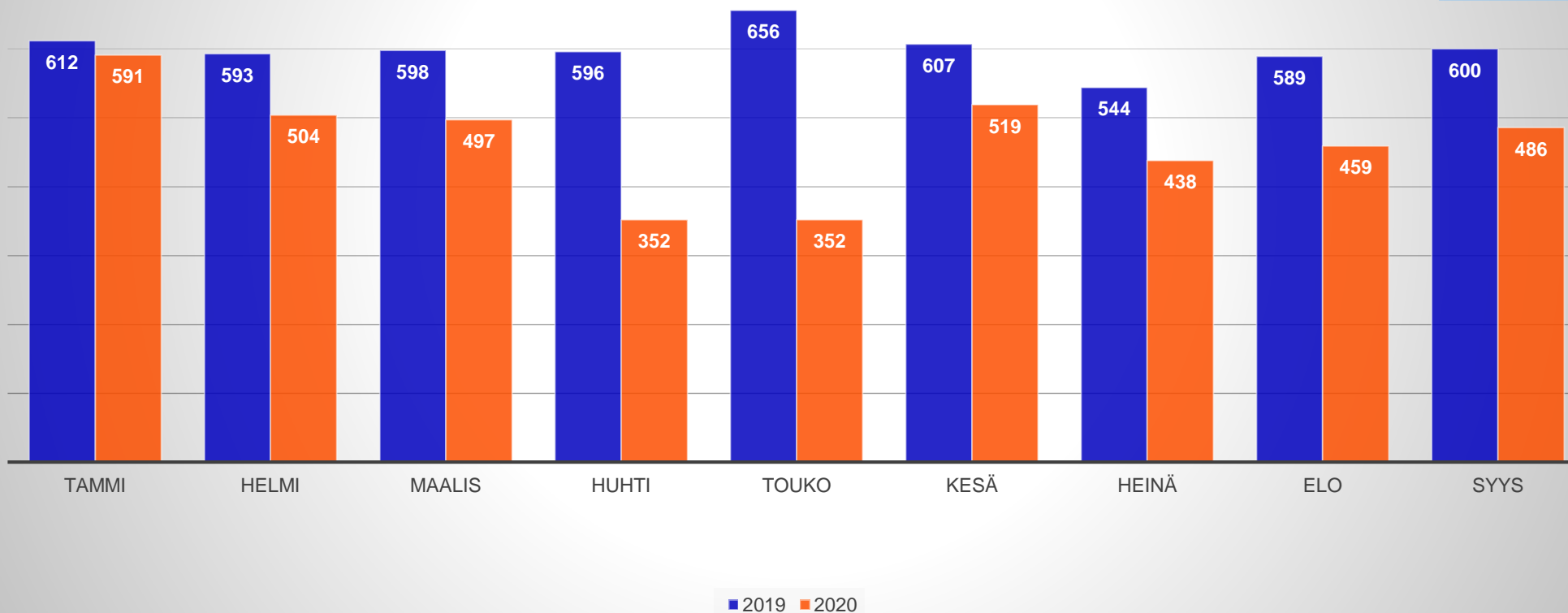
Palvelujen alikäyttö ja osittainen sulkeminen on vaikeuttanut asiakkaiden tilanteita ja kuormittanut omaishoitajia.

- Riskiryhmiin kohdistuvat rajoitustoimet ovat vähentäneet kodin ulkopuolella liikkumista ja lisänneet yksinäisyyttä ja työpaikkojen menetyksiä.
- Asiakkaat eivät ole uskaltaneet käyttää tilapäishoitoa ja palveluntuottajat ovat ajaneet toimintaa alas.
  - Omaishoidon vapaita ja lyhytaikaishoidon päiviä on pitämättä runsaasti, mikä näkyy ajoittain omaishoitajien uupumisena ja tilanteiden kriisiytymisenä.
  - Asiakkaita on jonossa noin 100.
  - Sotessa on valmisteltu oman tilapäishoidon yksikön avaamista.
- Asiakkaat eivät ole hakeneet palveluja, koska eivät ole saaneet tarvittavia liitteitä, ja kaikkia hakemuksia ei ole päästy käsittelemään tai ne on tehty määräaikaikaisina.
- Kehitysvammapoliklinikan kuntoutussuunnitelmat, tutkimukset, terapiat ja muu kuntoutus sekä tehostetun tuen tiimin palveluissa voi olla/tulla viiveitä

➤ **Palveluvelan takia osaan palveluista (erityisesti kuljetuspalvelut ja henkilökohtainen apu) odotetaan ruuhkahuippua, johon ei välttämättä voida vastata.**

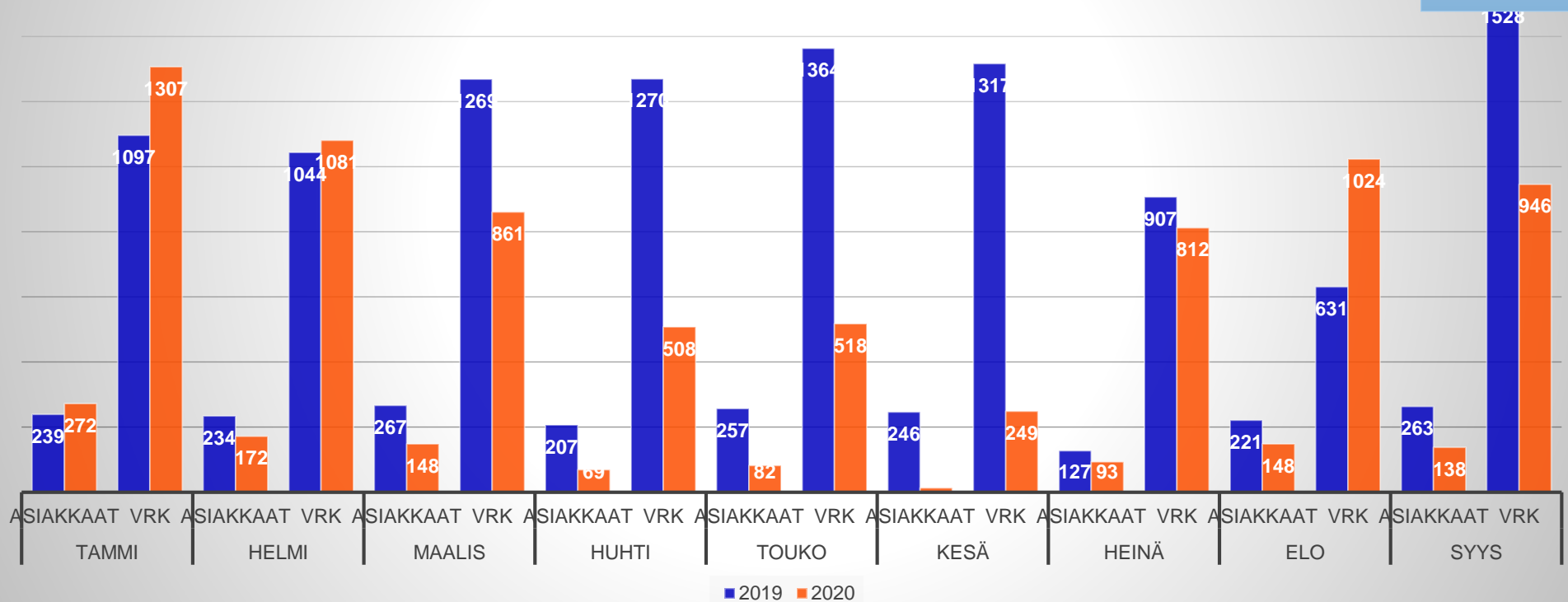
Vammaispalveluin mukaiset hakemukset tammi-syyskuussa 2019 ja 2020

Vammaispalvelulain mukaisten hakemusten määrä väheni merkittävästi keväällä. Tämä näkyy palveluelkana ja vammaistyöhön kohdistuvana kuormituksena syksyllä hakemusmäärien lisääntyessä.

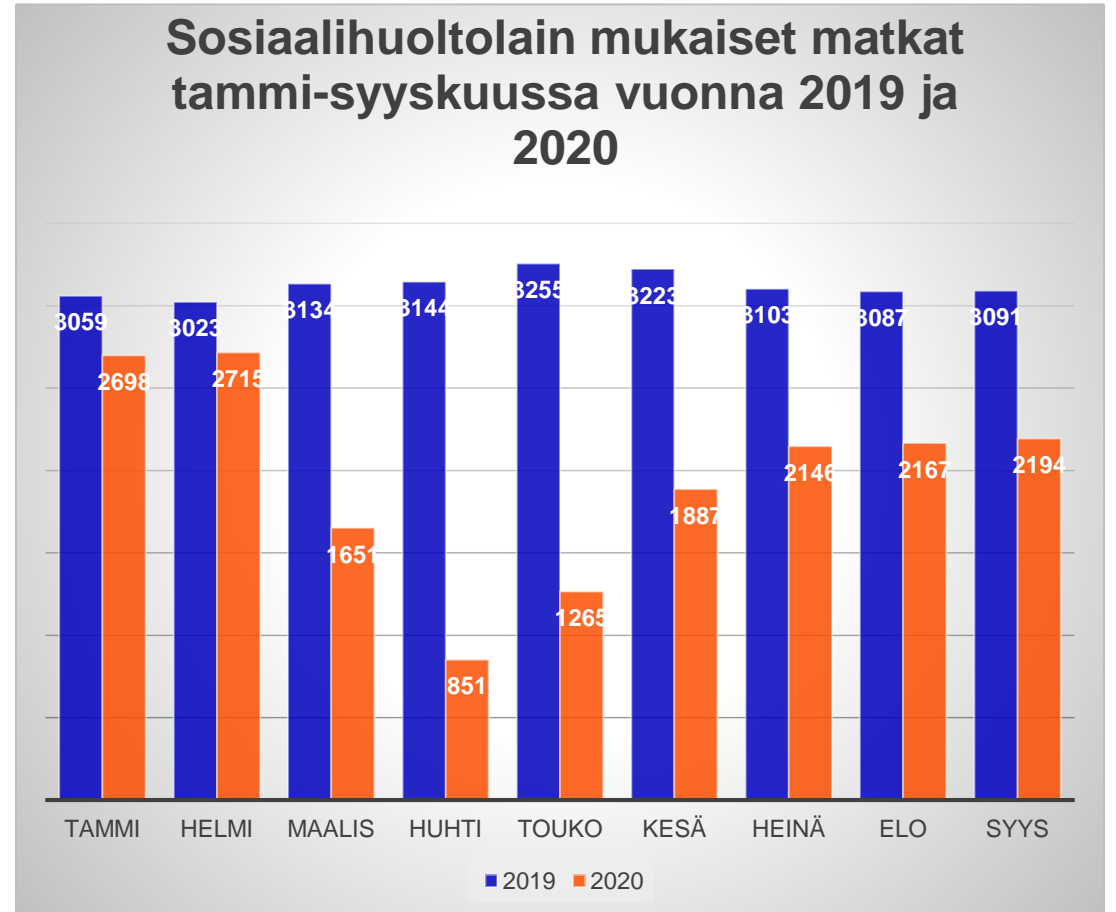
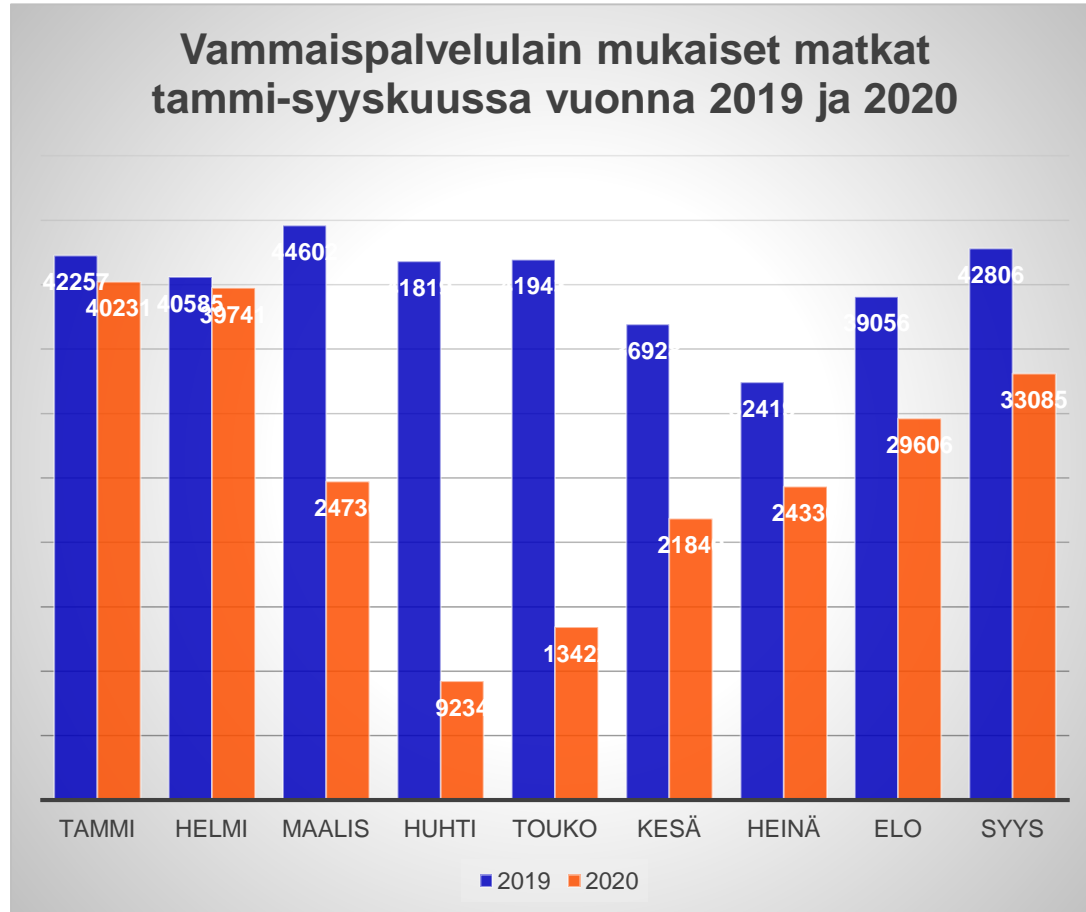
Vammaistyön LAH-hoitajaksoasiakkaat ja hoitovuorokaudet tammi-syyskuussa vuonna 2019 ja 2020

Vammaispalvelujen lyhytaikaishoidon (LAH) asiakasmäärä on vähentynyt merkittävästi, minkä odotetaan näkyvän erityisesti omaishoitajien kuormittumisena ja kotitilanteiden kriisiytymisenä.

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset matkat tammi-syyskuussa vuonna 2019 ja 2020

Omaishoidon tuki (alle 65 v.)

Omaishoidon tuen lakisääteisen vapaan eri järjestelyvaihtoehdot:

- sijaisomaishoitaja
- lyhytaikaishoito kodin ulkopuolella
- kotiin annettava hoito
- vapaan tuntikorvaus (ent. erityislapsenvahtitoiminta)

Perheille on myönnetty myös tarvittaessa harkinnanvaraista lomitusta.

Ikääntyneiden puolella lisäksi toimintakeskukset ja kotiavustajapalvelu.

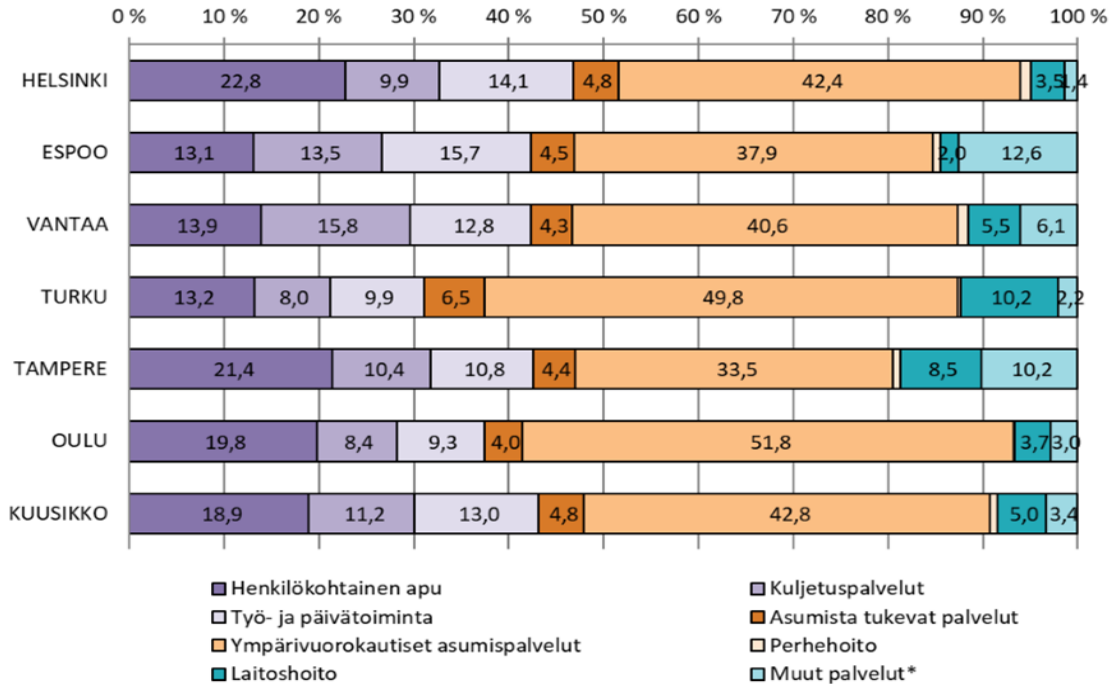
Asiakasmäärät ja palkkiot hoitoisuusryhmittäin

1. Hoitoisuusryhmä, korkeintaan 1.766,25 €/kk, 3 vapaapäivää, 34 as.
2. Hoitoisuusryhmä, korkeintaan 815,03 €/kk, 3 vapaapäivää, 661 as.
3. Hoitoisuusryhmä, 449,10 €/kk, 2 vapaapäivää, 1127 as.

Valmennus

- valmennusta on järjestetty perheiden esittämien toiveiden pohjalta eri aiheista. Koronan vuoksi 2020 kevään isot ryhmätilaisuudet jouduttiin perumaan. Valmennusta järjestetään etävalmennuksena.

Kuusikko vertailua

Kustannukset, % osuus vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista 2019

- Helsingissä henkilökohtaisen avun kustannusten osuus palveluista on muita kuusikkokuntia selkeästi suurempi
- Kehitysvammaisten laitoshoidon osuus taas on kuusikkokuntien pienin
- Taulukossa ei ole omaishoidon tukea, mutta omaishoidon tuen osalta Helsingin asiakaskohtaiset kustannukset (palkkiot) ovat muita kuusikkokunta korkeammat. Helsinki 6.338,- €/as/v. Kuusikko KA 5.396,- €/as/v.